

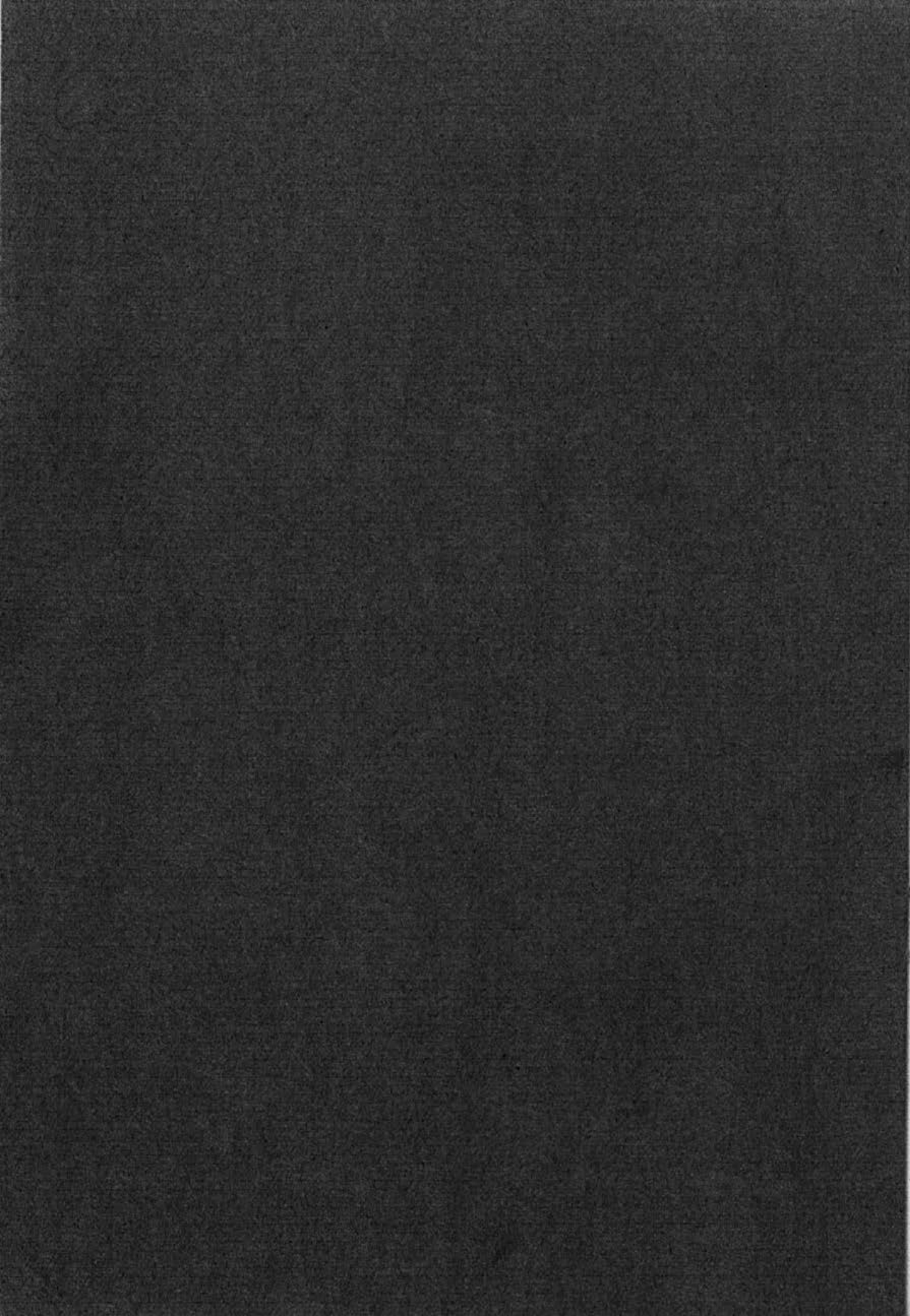
DELO,
ŽIVLJENJE ...

5

LETO
3

INFORMACIJSKI BILTEN TOVARNE ALPINA ŽIRI

OBRAČUN I. POLLETJA

Izidor Rejc

V prejšnji številki našega glasila je že bilo nakazanih nekaj orientacijskih podatkov o poslovanju podjetja v I. polletju. Sedaj pa, ko je pretekel že dober mesec, ko smo izdelali in oddali periodični obračun službi družbene kontrole, je prilika, da bolj podrobno ugotovimo in predstavimo uspeh polletnega prizadevanja.

Po zelo pestrem razdobju prvih šestih mesecev bi pričakovali, da smo se malo oddaljili od zastavljene planske obveze. Spomnimo se zadnjih priprav v zvezi s sprejemom statuta podjetja, nato še nehvaležnega dela z novim Pravilnikom o delitvi osebnih dohodkov. Vse to prav gotovo ni ugodno vplivalo na vzdušje v podjetju in prav zaradi tega smo pričakovali nekoliko slabši rezultat.

Toda kot nalašč so bile bojazni neupravičene in kolektiv se je kljub obetajočim spremembam zavedal svoje dolžnosti in prav prijetno je bilo ugotoviti na kraju prve polovice leta, da smo uspešno gospodarili, kar bodo potrdili tudi podatki, ki jih imamo pred sabo.

Ker celotni dohodek podjetja ugotavljamo na osnovi plačane realizacije (plačanja računov), je prav letošnji polletni obračunski čas prinesel znatno spremembo. Medtem, ko smo lani imeli precej visoke zaloge gotovih izdelkov, ki so čakali bodisi na domači trg in še v večji meri za izvoz, smo prav letos iz meseca v mesec ugotavljali, da v skladišču manjka in manjka blaga. Znatna ugodnost v izvoznih poslih je bilo pogodbeno razmerje s kupcem polproizvodov, ker smo lahko občasno blago dobavljali omenjenemu kupcu. To se je mnogo poznalo v prikazu izvoza za I. polletje, ko smo letos izvozili po vrednosti v § petkrat več kot v lanskem I. polletju. Vzporedno z občasnim izvozom je treba omeniti tudi dejstvo, da se s tem obratna sredstva hitreje obračajo in se denar ne zadržuje v gotovih izdelkih.

Ko smo že pri obratnih sredstvih pa se ustavimo pri kreditih, ki smi jih letos že koristili. Že preje je omenjeno, da smo imeli letošnje prve mesece oziroma polletje ugodno prodajo. Vse se lepo sliši. Vedeti namreč moramo, da nam denarja ne zadržuje samo gotovo blago ampak predvsem tudi materiali. Kljub ugodni realizaciji, je vseskozi manjkalo denarja. Vzrok vsemu temu je bilo obetajoče povišanje cen usnju in pa na osnovi tega velike nabave in vzporedno visoke zaloge predvsem zgornjega usnja.

Kredite smo najeli pri Jugoslovanski banki za zunanjo trgovino v Ljubljani v višini 154 milijonov za pripravo izvoza, ki smo jih sedaj že odplačali in pri Komunalni banki v Ljubljani kratkoročni kredit v višini 105 milijonov din, ki je prav tako že odplačan.

Pred kratkim pa smo dobili zopet kredit pri Komunalni banki Ljubljana v višini 100 milijonov din za pripravo izvoznega blaga. Vidimo torej, da smo koristili in koristimo veliko kreditnih sredstev prav zaradi zalog materialov in delno za pripravo blaga za izvoz.

Oglejmo si sedaj številčno sliko po periodičnem obračunu:

	<u>I. poll. 1963</u>	<u>I. poll. 1964</u>
Celotni dohodek (na osnovi plač. real.)	786,900.000	1,030.000.000
Vrednost porabljenega materiala	424,600.000	549,800.000
Stroški reklame, prop. in reprezentance	1,000.000	1,260.000
Vseh porab. sredstev	477,100.000	597,100.000
Obresti od kreditov	6,300.000	7,500.000
Prispevki in članarine zbor. in ostali prisp.	1,400.000	2,400.000
Prometni davek	38,600.000	41,600.000
Stroški za izobražev.	1,400.000	2,200.000

	<u>I. poll. 1963</u>	<u>I. poll. 1964</u>
DOHODEK gosp.org.	250,100.000	361,200.000
Prisp. iz dohodka	37,500.000	54,200.000
ČISTI DOHODEK	212,600.000	307,000.000
Prisp. od izred.doh.	12,700.000	-
Izplačani osebni dohodki brutto	228,990.000	311,000.000
Izplačani osebni dohodki netto	134,600.000	180,600.000

To so osnovne postavke pri ugotovitvi uspeha po periodičnem obračunu. Opozarjamo, da so vnešene le najbolj značilne številke poslovanja. Opaziti je lahko, da obstoji ugodna bistvena razlika med obema razdobjema. Značilno za letošnji čas je tudi to, da je odpadel prispevek od izrednega dohodka, ki smo ga imenovali tudi davek na pridnost.

Medtem ko je bilo stanje dolžnikov, oziroma kupcev konec junija letos 146,500.000 smo dolžni dobaviteljem 149,300.000. Zanimiv podatek je tudi stanje zalog materialov, ki izkazuje konec lanskega polletja 284,400.000 din in letos 384,200.000.

Zaloge gotovih izdelkov smo že prej omenili, da so bile lansko leto visoke in sicer konec prvega polletja 302,000.000 in letos konec polletja samo 131,800.000 din.

Za konec še podatek koliko je bilo v obračunskem času izplačane boleznine do 30 dni, ki bremenijo poslovne stroške podjetja: lani 1,730.000 din, letos pa celo 4,930.000 din kateremu je vzrok epidemija gripe.

Kadar ugotavljamo in govorimo o izvoznih poslih se je potrebno spomniti tudi na vspešno uvozno dejavnost. Ko se razvijamo kot soliden in pomemben izvoznik, temu vzporedno večamo tudi uvozne posle. Naj omenimo, da smo lansko I. polletje plačali carinskih dajatev v višini 3,260.000.-, letos pa celo 15,080.000 din.

Tako, podatkov je kar precej. Prosim člane kolektiva, da pozorno pregledajo in primerjajo podatke obeh razdobj, ker s te strani se mi, kot podjetje predstavljamo družbi. Rečemo lahko, da je bilo gospodarjenje v I. polletju dobro in da s tem občutkom nadaljujemo naprej. Zavedajmo se, da v pogojih samoupravljanja in obstoječe delitve dohodka lahko sebi ustvarjamo boljše bodočnost edino z zavestno pridnim delom in občutkom, da lahko le to sprejmemo kar ustvarimo.

KAKO POTEKA PRIKLJUČITEV PODJETJA "ČEVLJAR" GORENJA VAS
Alojz Filipič

V zadnji številki našega glasila je bil objavljen članek "Sodelovanje s podjetjem "Čevljar" Gorenja vas, v katerem je bilo na kratko opisano dosedanje sodelovanje in pa želja tega kolektiva, da se priključi našemu podjetju.

Glede na zanimanje delavcev za ta problem, navajam neka podrobnejših podatkov o poteku priključitve.

Podjetje "Čevljar" Gorenja vas posluje že vrsto let kot samostojno obrtno podjetje. Trenutno šteje kolektiv 120 članov. Ima svoje lastne obratne prostore, katere so preuredili pred dvema letoma in odgovarjajo svojemu namenu. Manjka le nekaj pomožnih prostorov in to za skladišče in obratno menzo s kuhinjo. Podjetje se je specializiralo za izdelavo zgornjih delov in ima dva proizvodna oddelka. V pritličju pri krojevalnico in šivalnico v prvem nadstropju. Težava je predvsem v tem, da nima lastnih strojev, oz. jih nima dovolj. Dosedaj je podjetje izdelovalo zgornje dele za "Planiko" Kranj, nekaj gornjih delov pa za naše podjetje. Tako je dala tovarna "Planika" na posodo 20 šivalnih strojev, nekaj pa jih je dalo naše podjetje. Po prekinitvi pogodbe s tovarno "Planiko" Kranj in po odločitvi na referendum za priključitev k "Alpini" je "Planika" svoje stroje odpeljala.

Formalna priključitev še ni izvršena, ker podjetje še ni dobilo potrdila od javnega tožilca, da ni v kazenskem postopku. Tako potrdilo pa je po obstoječih predpisih potrebno. Kljub navedenemu, pa smo dali na razpolago vse potrebne stroje in strokovno pomoč. Od začetka avgusta izdeluje gornje dele samo za nas, čeravno do nadaljnjega še posluje kot samostojno podjetje.

Po definitivni priključitvi se predvideva, da bo ta obrat posloval kot ekonomska enota našega podjetja z istimi pravicami in dožnostmi kot ostale ekonomske enote. Ta EE bi ostala tudi v bodoče specializirana za izdelavo zgornjih delov.

Na vprašanje kakšni razlogi so nas vodili, da smo se odločili za priključitev in kako bo to vplivalo na matično podjetje, bi odgovoril sledeče:

Že nekaj let stremimo za tem, da bi povečali proizvodnjo, ter s tem vzporedno tudi dohodek in čisti dohodek. S tem pa nismo uspeli v večji meri, ker v kraju in bližnji okolici ni na razpolago nezaposlene delovne sile. Poskušali smo pomanjkanje nadoknaditi z prevozi iz oddaljenejših krajev, vendar tudi to nismo uspeli. Predvsem nam vseskozi primanjkuje mlajše ženske delovne sile za oddelek prešivalnice. Često se nam pojavi v proizvodnji pomanjkanje gornjih delov, kar vpliva na nižjo proizvodnjo še v montažnih oddelkih. Zaradi tega smo že dalj časa iskali primerne kooperanta, da bi za nas izdeloval gornje dele. To smo delno uspeli prav z omenjenim podjetjem, kar pa bi izgubili, v kolikor bi se to priključilo nekemu drugemu podjetju ali pa prekvalificiralo v drugo dejavnost. Ker nam že itak primanjkuje izdelkov za naše domače, kakor tudi za inozemsko tržišče, bi bilo vsako zmanjšanje proizvodnje še tembolj neopravičeno in škodno. S priključitvijo podjetja "Čevljar" Gorenja vas bomo lahko v prešivalnici število delavcev, oz. delavk nekoliko zmanjšali. deloma tudi v prikojevalnici ter povečali montažne oddelke in s tem dosegli večjo proizvodnjo. Seveda bo vse to možno

šele, ko se bo kolektiv v Gorenji vasi priučil novemu, zahtevnejšemu delu ter dosegel predvideno proizvodnjo cca 600 parov gornjih delov dnevno.

S priključitvojo odpade tudi del družbenih obveznosti, katere so se odvajale dvakrat. Podjetje "Čevljar" je letno plačalo družbenih obveznosti iz dohodka cca 10 do 11 milijonov. Ta dohodek pa se je ponovno izkazal v knjigovodstvu "Planike" in "Alpine" ter se ponovno odvajal prispevek iz dohodka. Prav to je bil tudi eden od vzrokov za nizke osebne dohodke v tem podjetju. Skratka, razlogi, ki govorijo za priključitev so predvsem ekonomskega značaja, ki gredo v korist obeh kolektivov.

Nekatere priponbe, da je podjetje nelikvidno in da bomo morali kriti zgubo so neutemeljene in neresnične. Končni rezultat pa bo razviden iz obračuna, ki bo napravljen ob priključitvi.

Naša skupna želja je le ta, da bi se zamisel čimprej realizirala in stanje normaliziralo. Vsako odlašanje in zavlačevanje nam dela samo težave in pa nezadovoljstvo med ljudmi.

BREZ UVOZA NI IZVOZA

Lojze Kopeč

Urednica našega Biltena me je prosila naj napišem članek o uvozu. Seveda je pri tem mislila na uvoz v našem podjetju. Da bi bila problematika uvoza v našem podjetju čimbolj razumljiva vsakemu bralcu, sem se odločil, da bom prispevek razširil na dva ali celo na tri članke. Najprej bom opisal uvoz blaga v našo državo v zadnjih letih ter kaj in zakaj uvažamo. V naslednjem sestavku nameravam opisati načine plačevanja v blagovnem prometu med državami ter nazadnje splošno problematiko uvoza v našem podjetju. Prepričan sem, da bo

to pisanje zanimalo vsakega bralca, predvsem tiste bralce, ki sicer nimajo možnosti, da bi se ukvarjali s temi zadevami. Zdi se mi, da je potrebno, da je o teh zadevah seznanjen sleherni družbeni upravljalec, da tako na sejah lažje sledi peročilom strokovnih služb in lahko prispeva po svoji moči k najboljšim rešitvam nastalih problemov.

I. Uvoz blaga

Uvoz blaga v našo državo je bil v letih 1948 do 1954 precej ustaljen in je znašal povprečno okoli 350 milijonov § letno. Leta 1955 je začel uvoz hitreje naraščati in je dosegel 441 milijonov §. Naslednja leta je uvoz še dalje naraščal in sicer od 473 milijonov § v letu 1956 na 660 milijonov § v letu 1957. Na tej višini je obstal v letih 1958 in 1959 ko je znašal 684 in 686 milijonov §. V letu 1960 pa se je zopet skokoma povečal kar na 825 milijonov §. V letu 1961 je narasel skoraj na 900 milijonov §. V zadnjih dveh letih je uvoz prav tako močno naraščal. S točnimi podatki o višini uvoza zadnjih dveh let ne razpolagam. Zanesljivo pa je uvoz narasel na preko milijardo § letno.

V vsakdanjem življenju, kjer smo proizvajalci in potrošniki blaga obenem, le malokdaj pomislimo na vse tiste količine blaga, ki ga uvažamo. Leta 1960 smo uvozili skoraj 540.000 vagonov blaga. Dnevno torej uvozimo nadl.500 vagonov blaga v vrednosti okrog 2,5 milijona §. Če bi iz teh vlakov sestavili eno samo kompozicijo in ^{bi} bile položene tračnice po cesti od Žirov proti Škofji Loki bi bila lokomotiva tega vlaka nekje v Srednji vasi, zadnji vagon pa nekako pri naši tovarni. Promet s takimi količinami zahteva veliko trgovsko, prevozno, bančno in carinsko organizacijo. Sedaj si šele lahko predstavljamo zakaj moramo v nekaterih primerih čakati na carinjenje blaga po ves teden ali še več. Če niso predloženi carinski dokumenti popolnoma v redu, moramo na carinjenje blaga čakati tudi po več tednov. Nemalokrat je zaradi tega že prišlo do zastojev v proizvodnih oddelkih.

V naslednjem nas bo predvsem zanimalo to, kakšno blago uvažamo, kaj pomeni uvoz tega blaga za naše gospodarstvo in kako plačujemo tolikšne nabave v svetu.

II. Zakaj uvažamo

Lahko si predstavljamo, kako hude posledice bi nastopile, če bi se uvoz tolikih količin blaga bistveno zmanjšal. Kakršnokoli zmanjšanje uvoza blaga bi občutil notranji trg, to se pravi proizvajalci in potrošniki, sprva kot huda pomanjkanje blaga, strojev in živil, pozneje pa kot nepremagljiv vzrok zmanjšanja domače proizvodnje. Zato ni težko odgovoriti zakaj uvažamo. Prav uvoz je tista široko odprta zapornica, ki dovaja gospodarstvu pridelke in proizvode drugih gospodarstev in s tem omogoča, da uporabljamo v proizvodnji tehnične pridobitve drugih narodov in njihove boljše pogoje za pridelovanje določenih surovin in pridelkov. Potreba po uvozu je na splošno danes v svetu zelo velika ter še narašča s povečanjem razvoja posameznih narodnih gospodarstev. Tako poročajo, da mora eno največjih proizvajalnih podjetij v Združenih državah Amerike uvoziti nad 300 specialnih predmetov oziroma vrst blaga, ki jih ne proizvajajo pri njih, zato, da lahko proizvede svoje proizvode, dasi je proizvodnja prav v ZDA izredno razvita. Ogromen obseg svetovne trgovine - vrednost letnega izvoza v svetu je znašala leta 1960 nad 125 milijard dolarjev - je prav odraz dejstva, v kako veliki meri pomaga mednarodna trgovina zadovoljevati proizvodne in potrošne potrebe posameznih držav. Tako so industrijsko najbolj razvite države največji kupci blaga v drugih državah, ne samo zato, ker imajo na razpolago znatna plačilna sredstva za plačilo kupljenega blaga, marveč tudi zaradi velikih in trajnih potreb po najrazličnejšem blagu, ki ga tudi ne proizvajajo same v potrebni količini, ali kakovosti. Tudi pri njih povzroča od časa do časa pomanjkanje tega ali onega blaga težave, ki bi se razvile v splošno go-

spodarsko krizo, če bi bil uvoz v večji meri onemogočen. Pomislimo samo na to, če bi eni ali drugi industrijsko razviti državi danes presekali dovod nafte oziroma bencina, če bi ji druge države ustavile uvoz tekstilnih surovin, koksa ali kak drug proizvod izmed nešteti proizvodov, ki so potrebni za sodobno proizvodnjo in za ževljenje.

Ne samo zmanjšanje dosedanjega uvoza, ampak tudi njegovo nerazvijanje in s tem nerazvijanje domače proizvodnje velja v gospodarskem in političnem življenju države za slabost in nezaželeno stanje, ker ne daje širokim slojem nobenih izgledov, da bi se jim njihove življenske razmere zboljšale.

III. Kaj uvažamo

Pred vojno je znašal naš uvoz samo okrog 100 milijonov dolarjev letno. L. 1938, ko je bilo ugodno leto, je dosegel 115 milijonov dolarjev. Če računamo, da so se dolarske cene v dvajsetih letih približno podvojile, bi bila vrednost našega takratnega uvoza po sedanjih cenah okoli 200 milijonov dolarjev. Iz tega izhaja, da smo uvažali zadnja leta po dejanski vrednosti z kakih 250 do 350 % več blaga kot pred vojno. Toliko se je namreč v teh letih povečalo kritje potreb naše proizvodnje in naše potrošnje.

Tako smo uvezili leta 1960 za 469 milijonov dolarjev blaga za potrebe proizvodnje, za 235 milijonov dolarjev industrijske opreme in za 121 milijonov dolarjev hrane in blaga za osebno potrošnjo. Pri uvozu hrane je imel to leto važnejše mesto sladkor, katerega smo uvozili 122.000 ton. Južnega sadja smo uvozili 42.000 ton in riža 43.000 ton. Pred leti smo uvažali še približno milijon ton pšenice letno, v letu 1960 pa samo še 68.000 ton, in še to večji del za setev. Med surovinami za industrijsko proizvodnjo so po vrednosti na prvem mestu tekstilne surovine, t.j. bombaž, volna in juta, ki smo jih uvozili v letu 1960 nad 46.000 ton za 60 milijonov dolarjev. Pomemben je še uvoz surovih kož, katerih smo

uvozili nad 26.000 ton v vrednosti 18 milijonov dolarjev, in uvoz 14.700 ton kavčuka v vrednosti 13 milijonov dolarjev. Precejšen del zadnjih dveh artiklov je bilo predelanih in tudi izvoženih v našem podjetju. Velik je še uvoz antracita, črnega premoga in koksa, in sicer 1,68 milijonov ton v vrednosti 29 milijonov dolarjev, ter uvoz nafte, ki je znašal še 435.000 ton v vrednosti 16 milijonov dolarjev, dasi se je domača proizvodnja nafte zelo povečala in bo v prihodnjih letih v celoti krila hitro naraščajoče domače potrebe. Te surovine obsegajo 3/4 celotnega uvoza surovin in drugega materiala, ki je potreben za proizvodnjo.

Že sorazmerno majhno zmanjšanje uvoza katerekoli teh surovin, recimo 10 % zmanjšanje, bi povzročilo težave in zastoj na posameznih proizvodnih področjih. Kako bi se šele zmanjšale investicije v industriji, če bi zastal uvoz investicijske opreme, saj dobavlja danes uvoz 30 - 40 % industrijske strojne opreme, ki se vgrajuje v industrijske obrate. Narodnogospodarski pomen uvoza je zato daleč nad njegovo denarno vrednostjo v številkah, ker uvažamo predvsem tako opremo in stroje, ki jih doma ne bi mogli hitro in poceni izdelovati, in drugo blago, ki ga doma sploh ne bi mogli proizvajati.

Kljub tolikšnemu uvozu blaga, pa raznega blaga, zlasti industrijske opreme, našemu gospodarstvu še vedno primanjkuje. Industrijski razvoj v svetu hitro napreduje in tako je tudi naša proizvodnja prisiljena, da se temu ustrezno razvija, da ne bi zastala v celotnem razvoju. Pomislimo samo na izredni tehnični napredek na področju avtomatizacije proizvodnje in na področju najrazličnejših kemičnih industrijskih panog, vključno tehnološki napredek v kmetijstvu. Vse to povzroča pravo sodobno revolucijo v proizvodnji in grozi, da zaostane v napredku še celo tisti proizvajalec, ki si je nekako pridobil dosedanja način strojne proizvodnje, kakršen je bil še nedavno dosežen v svetu.

NEKAJ O NAŠI PRODAJNI MREŽI

Jože Gantar

Pred dnevi smo odprli novo prodajalno v Slavonski Požegi, s čemer se je število naših trgovin povečalo na 33. Na področju Slovenije imamo 13 prodajaln, na Hrvaškem 12, v Srbiji in avtonomni pokrajini Vojvodini 5, v Bosni in Hercegovini pa 3. V republiki Makedoniji in Črni gori naše maloprodaje doslej še nismo uvedli, v izgradnji pa je lokal v Nikšiču ter bomo v prvi polovici prihodnjega leta zajeli tudi to področje.

Promet v naši prodajni mreži je v stalnem porastu in predvidevamo letošnjo realizacijo v višini cca 3 milijarde din. S tem bomo dosegli skoraj 95 milijonov povprečnega prometa na prodajalno, kar predstavlja znatno več kot promet v drugih industrijskih prodajalnah čevljev.

Približno 65 % celotnega prometa se dosega s prodajo matičnih proizvodov, ostalih 35 % pa predstavlja prodaja kooperantskega blaga. V tem so zajeti gumijevi in vulkanizirani izdelki, razne vrste copat in tudi usnjena obutev za dopolnitev asortimana.

ZANIMIVOSTI IZ KÖFLACHA

Merlak Stanko

Že dolgo časa smo v montaži 52/5 želeli, da bi si nekateri člani kolektiva ogledali tujo tovarno, ki proizvaja težko obutev. Letos je Delavski svet sprejel sklep, da obiščemo tehnični vodja, tehnolog, vodja oddelka 52/5 in jaz tovarno obutve v Köflachu.

Tovarna izdeluje poleg druge obutve dnevno tudi 600 parov specialnih smučarskih čevljev. 24. julija smo prispeli ob 10.30 uri v Köflach. Takoj smo šli v tovarno. Sprejela sta nas direktor in tehnični vodja. Po krajšem razgovoru smo si ogledali proizvodne oddelke.

Šivalnico in prikrojevalnico imajo v enem prostoru, material za zgornje dele sekajo, le manjše količine režejo. V šivalnici imajo tekoči trak. Delo je razdeljeno pa fazah. Delovne operacije so zelo kratke zato, da gredo polizdelki hitreje naprej. Kljukice in zakovice nabijajo strojno. Delo je na ta način zelo hitro opravljeno. Vse gornje dele podložijo z vmesno podlogo. Za vmesno podlogo uporabljajo zelo močno platno.

Gornje usnje za specialne smučarje je zelo trdo, podloga pa je mehka.

V šivalnici so delali do 12 ure in od 13 ure dalje. V tej tovarni imajo namreč deljen delovni čas. Opazil sem, da delavci delajo na delovnih mestih, dokler ni dan s sireno znak za prekinitev dela. Šele potem pričnejo pospravljati delovna mesta.

Ogledali smo si tudi montažo težke obutve. Opazili smo, da imajo drugačno montažno izdelavo. Notranjke za gojzerje zarezujejo samo na notranji strani. V peti branika ne obračajo na zunanjo, ampak na notranjo stran in pritrdijo s teksli.

Tudi v montaži težke obutve imajo tekoči trak. Na traku pričnejo s šivanjem okvirjev. Na trak dajejo samo po 1 par polizdelkov. Okvire šivajo zelo lepo. Nekateri okvire šivajo tako, da sta dve tretjini precepljeni, potem to še oblečejo, da se šivi ne vidijo. Šušilnica je nameščena nad trakom. Na ta način je boljše izkoriščen prostor na traku.

Tempo dela je zelo hiter. Faze-namestitvev vložkov-nimajo, ker izdelajo že vmesne podplate tako, da ta faza ni potrebna. Pri nekaterih artiklih je tudi oblika v peti drugačna kot pri nas.

Tu ne morem navajati vseh zanimivosti, ki smo jih videli pri proizvodnji težke obutve. Tudi pri nas bomo verjetno vpeljali v proizvodnjo marsikaj novega, posebno še, če bomo hoteli zadovoljiti tuje kupce, ki so vedno bolj zahtevni.

Čas za obisk je bil skopo odmerjen, zato smo že naslednji dan odpotovali v Gradec, kjer smo si ogledali še izložbe z obutvijo. Po ogledu smo se vrnili v domovino.

... IN ŠE V PRODAJALNO

- Ko boš že v Ljubljani, pa stopi še v našo prodajalno in poglej, kako je -- sem slišal na hodniku in ker se nisem ozrl, sem mislil, da gre to povelje prav meni.

Nó prav, če bi res koga utegnilo zanimati, to pa lahko storim ob priliki

Vročje je in iščem senčni pločnik. Na Titovi pred prodajalno Iskre se spomnim. Ura je že okrog enajst in pol. Zavijem v ženski oddelek. Kupcev ta trenutek ni bilo. Trije prodajalci vljudno odzdravijo. Vitek fant se približa in vprašam:

-Žensko zimsko obutev ali kaj podobnega bi rad-

-Imamo samo nizko žensko obutev, v moškem oddelku vprašajte, malo naprej je. Pancerje dobimo na zimo, dovolj jih bo sigurno. Že konec septembra se lahko oglasite - Verjamem, sem si mislil. S pancerji bo res drenj.

-Dobimo tudi vzorce - je dalje pojasnjeval - pred vsako sezono in splača se jih vzeti, samo to je, ker so le štev. 37. Boljšega materiala so, saj veste modeli.

Zahvalil sem se in odšel. Med tem je eden od teh treh že šel v moški oddelek in tam sta bila sedaj dva, ko sem vstopil. Nekaj kupcev - zanimivo - samo ženske, ki kupujejo in izbirajo za nadobudno potomstvo.

-Ženske zimske čevlje - rečem. Postrožen sem z nekaj skromnimi čevlji, ne vem katere tovarne že. Gumijasti so bili.

-Za zimo dobimo konec septembra več različnih artiklov -- Na to me pusti na miru in gre menda pomagati drugemu kupcu. Če-

velj odložim in čakam na priliko, da se zahvalim in pozdravim. Preveč dela, je izgledalo, da sta imela in zato se moram kar neopazno izmuzniti. Sem že pred Stritarjevo. Vstopim. Trije prodajalci odzdravijo. Ker je malo pred dvanajsto, sem edini kupec, vsaj tako izgleda. Prodajalka poravnava škatle na policah, prodajalca se pogovarjata. Eden od njiju se mi nasmehne, malo me najbrž pozna. Stopim proti drugemu. Vljudno, zelo vljudno mi pojasnuje, kako je prav z visokimi ženskimi čevlji.

-Da, konec septembra pa gotovo ne boste zastoj prišel. Moram se zahvaliti in odidem.

Vidite, tako je izgledal obisk v obeh naših prodajalnah. Morda je bil ravno tak čas, ko se prodajalci lahko malo odahnejo, ali pa sem ujel tak trenutek. Bil sem kar zadovoljen, želel bi, da so tudi vsi kupci, ki se obrnejo na naše prodajalne vsaj toliko zadovoljni s postrežbo in dosti bolj z izbiro blaga.

Reje Izidor

KJE SMO BILI OB PROSTIH SOBOTAH ?

Albinca Možina

S sklepom Delavskega sveta smo s 1. julijem uvedli skrajšan delovni čas. Delavski svet je sklenil, da bi delovni čas skrajševali postopoma, tako, da bi imeli vsako prvo soboto v mesecu prosto. Do sedaj smo imeli dve prosti soboti: v juliju in avgustu. Torej, problem ni več v prostem času, pač pa v izkoriščanju prostega časa. Zato nas je zanimalo, kako so člani kolektiva izkoristili prvi prosti soboti. V razgovoru z nekaterimi delavci smo zvedeli tole:

Delavec iz montaže 52/6 in 7 je povedal, da je ob prostih sobotah pomagal ženi in pripravljaval drva. Smatral je, da bo ob prostih sobotah mogoče postoriti mnogo domačih opravil,

v tovarni bo pa težje zdržal 8 ur, posebno še, ker bo treba dvigniti storilnost.

Na vprašanje, kako je preživel prosto soboto, je delavec iz prikrojevalnice odgovoril: Prvo prosto soboto smo imeli slabo vreme. Zato smo bili doma. Prosti čas smo izkoristili za čitanje. Naslednjo prosto soboto pa smo šli na izlet. Peljali smo se do Škofje Loke in Železnikov. Tu smo si ogledali spomenik padlim borcem. Nato smo nadaljevali pot preko Jelovice v Bohinj in Begunje, kjer smo obiskali muzej. Tovariš se navdušuje za aktiven oddih ob sobotah, nedeljo pa naj bi izkoristili za počitek doma in krajše sprehode. Po takem počitku lahko prideš v ponedeljek na delo spočit.

Delavci mehanične delavnice prostih sobot skoraj niso imeli. Ko so utihnili stroji v tovarni, se je zanje začel delavnik. Popraviti je bilo treba stroje in jih očistiti. Vodja mehanične delavnice pravi, da se zanje prične prost dan šele v nedeljo.

V montaži težke obutve je eden izmed mlajših delavcev preživel proste sobote na košnji pri starših. Pravi, da pridejo prav proste sobote tistim delavcem, ki gradijo hiše in spravljajo seno, za kolektiv pa je to manj ugodno.

Zanimalo me je, kaj delajo ob prostih sobotah delavke - matere. Delavka iz prikrojevalnice je povedala: "V soboto, ko sem imela dela prost dan, sem spravljala drva. Sicer pa bi ob prostih dnevih hodila domov pomagat staršem. To pa ne bo mogoče, ker bom morala čakati, da se bo vrnil otrok iz šole." Dodala je še, da bi morali zgubljen čas nadomestiti ne samo z večjim naprezanjem delavca, pač pa z raznimi izboljšavami na strojih in z boljše organiziranim delom.

Delavka iz šivalnice pa je rekla: "Zelo sem zadovoljna, da imamo prosto soboto. Dopoldan lahko pospravim stanovanje in skuham kosilo. Ker delava z mežem na različnih izmenah, je ta dan

poleg nedelje edina prilika, da lahko kosimo skupaj. Ona smatra, da skrajšan delovni čas ne bi veliko vplival na proizvodnjo v šivalnici, če bi delavke imele stalno dovolj dela in ne bi bilo treba čakati.

To so odgovori samo nekaterih delavcev podjetja. Če bi vse zaposlene razvrstili v skupine po tem, kako izrabljajo prosto soboto, bi dobili zanimivo razpredelnico. Največ bi bilo tistih, ki se ubadajo z gospodinjstvom in drobnimi hišnimi opravili. V sredini bi bili tisti delavci, ki se ob prostih dneh potijo po senožetih in travnikih ali gradijo hišo. Na koncu bi šele bili delavci, ki izkoristijo proste sobote za izlete, lov, šport in druge oblike rekreacije. Kje je vzrok takemu izkoriščanju proste sobote? Marsikdo bi rekel, da ima preniske osebne dohodke. Mogoče pa drži tudi trditev delavca iz prikrojevalnice, ki pravi, da smo v Žireh navajeni na to, da stalno delamo.

OGLEDALI SMO SI PLITVIČKA JEZERA

Fanči Bogataj

Sindikalna podružnica je organizirala izlet preko Plitvic in Crikvenice.

Na to, šeststo kilometrov dolgo pot, smo se odpeljali prvo nedeljo našega kolektivnega dopusta. Vreme smo imeli takoj zelo lepo. Peljali smo se po avtocesti, ki veže Ljubljano z Zagrebom. V Zagrebu smo imeli prvi postanek. Ogledali smo si živalski vrt, nekateri tudi mesto. Časa smo imeli samo tri ure, zato si nismo mogli ogledati niti zanimive cerkve sredi mesta, niti ostalih znamenitosti. Iz Zagreba smo odpotovali proti Karlovcu. Tukaj smo videli velik spomenik padlim iz druge svetovne vojne. Iz Karlovcu smo se odpeljali proti Slunju. Ta kraj je zelo zanimiv, znan iz narodnoosvobodilne vojne. Turizem tam še ni razvit, vendar so v zadnjem času zgradili

hotel in zelo lep most. Iz Slunja pelje cesta proti Plitvicam. Ob tej cesti se še danes vidijo požgane domačije iz II. svetovne vojne. Na Plitvicah smo si ogledali Dolnje jezero, mimo zgornjih pa smo se vozili. Pogled na jezero je veličasten, predvsem pogled na slap, visok kakih 200 m. Vsako jezero ima svoje ime n.pr. jezero Milanovac. Prvič, ko zagledaš slap ter okoliška jezera z vrha, te pretrese. Premišljuješ, kako je mogoče, da narava sama ustvari take lepote. Tukaj je zelo lepo razvit turizem. Imajo lep hotel, pronočišča za skupine in prostor za camping naselje. Daleč naokrog je narodni park. Po osmih kilometrih vožnje ob Gorajih jezerih, smo izgubili izpred oči nepozabne lepote naših Plitvic. Po dobri uri vožnje smo prispeli v Otočac. Tukaj smo prespali, nekateri v šotorih, drugi pri privatnikih ter v hotelih. Preden smo odšli spat, je bila seveda na vrsti zabava v hotelu. Zjutraj smo se še vsi zaspani odpravili na pot proti morju. Peljali smo se v bližini Bihača, ki je znan po prvem zasedanju AVNOJ-a. Nedaleč od Vrhovin je po hribih zloženo iz kamnja ime predsednika Tita ter znane partizanske parole. Zaradi goste megle napisov nismo videli. Na Vratniku, najvišjemu vrhu v tem pogorju, smo prvič zagledali morje. Pod nami smo opazovali dolino, kjer gradijo novo hidroelektrarno, ki bo dajala električno energijo celi liški pokrajini. Po teh krajih opažaš veliko revščino. Mladina odhaja v mesta, doma ostajajo le starejši. Pogled ti obstoji le na kamenju, le tu in tam vidiš majhen kos rodovitne zemlje. V Senju, prvem mestu ob Jadranski obali, kamor smo prispeli, se nismo ustavili. V Crikvenici smo imeli čas za kopanje in ogled mesta. Marsikdo se bo še dolgo spominjal Crikvenice zaradi opečnega hrpta. Iz Crikvenice smo se peljali po lepi jadranski magistrali do Reke. Tja smo prispeli že proti večeru. Videli smo most, ki je pred vojno ločil Italijo in Jugoslavijo. Počasi smo se peljali mimo našega največjega pristanišča in ladjedelnice. Videli smo Opatijo, znano turistično središče. Prvi slovenski kraj, kjer smo se ustavili, je bila Ribnica. Po enournem postanku smo se odpeljali proti domu.

Iz starih časov

Micka je naročila čevlje po meri. Ko ji je Jaka čevlje pomeril, jo je vprašal na katero stran krevlja, da bo vedel podložiti pete. Micka se strašno razburi in odgovori: kaj te briga na katero stran jaz krevljam, ti glih naredi, krevljala bom pa že sama, kamor bom hotela.

Čevljar Dolfe, ki je igral tudi pri vaški godbi, se je po neprespani noči, ko je igral na veselici, urezal. Oče Košir mu nato reče: "Dolfe, to ni pihalo, to je nož!"

Šuštarjev je dosti, a čevljarjev je malo.

Po Koširju

Iz novih časov

J. je že dalj časamarodiral. Prvi dan, ko je spet prišel na delo, se je od malice vrnil šele po dveh urah. Mojster ga je vprašal kaj misli. J. mu je rekel naj še malo potrpi, da se spet privadi delati.

VPRAŠANJA - PREDLOGI - PRIPOMBE - ODGOVORI

Po kakšnem zakonu bodo dobili nekateri člani kolektiva plačano kilometrino. Samo to želim vedeti. Hvala za odgovor.

/Sosed/

Po "Zakonu", ki ga je sprejel delavski svet in ki je 14 dni bil na vpogled vsem na oglasnih deskah. Imenuje se pravilnik o delitvi osebnih dohodkov. Poglejte njegov 94. člen.

Odgovornemu uredniku!

Slišal sem, da naše člane v Gorenji vasi hudimanovo mučijo naši artikli. Kaj je to res? Sicer imam lažnivca za prijatelja. Malce hudomušno vprašanje, vendar lepo prosim - odgovorite!

(Janez iz Poljan)

Prav gotovo, saj pravijo, da je vsak začetek težak. Sicer pa, ali ne slišimo prav pogosto, da tudi nas "stare gade", pošteno zdelajo!

Uredništvu!

Ne z vprašanjem, ampak z nasvetom se to pot obračava na naše glasilo. Kadar bo spet organiziran, krajši ali daljši, izlet med člani kolektiva priporoča enotne in še dosti boljše organizacije.

(Prijateljici)

Hvala za koristen nasvet. Samo pomnite, izletov ni organiziralo naše uredništvo, zato naj svet velja organizatorjem. Vidve jim pa nesebično pomagajte!

Spoštovani urednik!

Ne samo jaz, mnogi se zanimajo za tole; kako se obračunava povračilo stroškov oddaljenim. Ker mi vsak drugače tolmači, nobeden pa zadovoljivo, prosim vas, da objavite kako in po kakšnem kriteriju, določilih se to obračunava.

(Hvaležni hribovec)

Pojasnilo o obračunavanju stroškov prevoza oddaljenim delavcem je objavljeno na oglasnih deskah. Prečitajte ga pa boste videli, po kakšnih kriterijih se obračunavajo kilometri!

Uredništvu!

Zanima me, zakaj se v tovarni ne daje več znak s sireno za začetek in konec dela in za začetek in konec malice ?

(Zamudnik)

Obstojajo enotna navodila o uporabi sirene. Po teh se sirena lahko uporabi le za alarmiranje, v slučaju preteče nevarnosti, tako v vojni kakor v mirenem času (požar, nevarnost poplave i.p.) V druge namene se že dalj časa ne sme uporabljati. Drugod so že zdavnaj opustili uporabo sirene za znak za začetek dela in končno smo se tudi mi podredili temu navodilu.

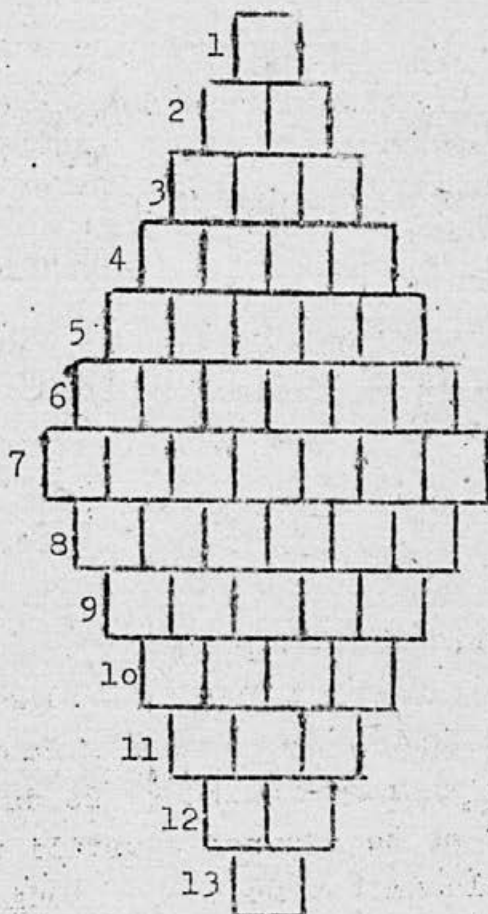
Vsako soboto ob 12 uri pa je treba preiskusiti, če sirena dela. Tako jo bomo slišali le še ob sobotah in v primeru elementarnih nesreč.

ČLANI KOLEKTIVA! PONOVO VAS VABIMO - SODELUJTE S SVOJIMI PRISPEVKI V VAŠEM GLASILU - IZNAŠAJTE PREDLOGE IN PRIPOMBE V ZVEZI Z DELOM IN ŽIVLJENJEM V TOVARNI - S TEM BOSTE ZAGOTOVILI, DA BO VSEBINA LISTA ZANIMIVA!

V R E T N O

1. oznaka za tono; 2. konec polotoka; 3. žival; ki živi pod zemljo; 4. ozek pas blaga; 5. domače žensko ime; 6. stara žena; 7. skopljenec; 8. prislov; 9. mera dragih kovin; 10. mlinski žleb; 11. ožina na Malaki; 12. površinska mera; 13. oznaka za premer.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE:

Vodoravno: 1. svinjina; 8. strojilo; 15. gleda; 16. Lar; 17. Ina; 18. trama; 20. lira; 21. Mojstrana; 24. hiat; 25. ona; 26. kave; (r); 27. lina; 29. Kra; 30. da; 31. žarki; (d); 32. ocena; 34. an; (a); 35. maska; 36. mit; 38. akant; (a), (v); 40. akti; 41. galun; 43. spor; (z); 44. Egger; 46. majaron; 48. eroti; 49. CI; 50. la; 51. ajd; 52. kri; 53. sat; (j); 54. najti; 55. AMI; 56. Zetkin.

Fri načrtovanju prejšnje križanke se je vrnilo nekaj napak. Prosimo, oprostite !

VSEBINA

Obračun I. polletja	1
Kako poteka priključitev podjetja Čevljar Gorenja vas	4
Brez uvoza ni izvoza	6
Nekaj o naši prod. mreži	12
Zanimivosti iz Köflacha	12
In še v prodajalno ...	14
Kje smo bili ob prostih sobotah	15
Ogledali smo si Plitvička jezera	17.
Zabavni del	19.

Izdaja komite ZMS "ALPINA" Žiri. Ureja uredniški odbor.
Glavni urednik Majda Trček, odgovorni urednik Peter Šuler.
Založila "ALPINA" tovarna čevljev, Žiri.

Žiri, september 1964

